

แบบอย่าง...และแนวทางการปลูก

- บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอาด
- เรียบเรียง : พิชรี สำโรงเย็น

ทุเรียน

ยุคใหม่ & ระเบิด

ทุเรียนระเบิด

สร้างลอนลูกฟูกปลูกทุเรียน

“ทุเรียนระเบิด”

ลดค่าใช้จ่าย...ลดสารเคมี
ลดแรงงาน...เพิ่มผลผลิตบนพื้นที่น้อย
เพิ่มมูลค่าราคา & ได้ทุเรียนคุณภาพ

พอ.ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ส่งนวัตกรรม...“ทุเรียนยุคใหม่ระเบิด”
ตอบโจทย์พื้นที่น้อย...ลดต้นทุนและแรงงาน

“บ้านไร่วัฒนาดิน”...พูดโปรเจกต์เลย!

ปลูกทุเรียนระเบิด...บนลอนลูกฟูก
ประโยชน์ & คุณภาพคับแก้ว

รศ.ดร.รวิ เสรฐภักดิ์...เผย!

แนวทาง...การทำทุเรียนคุณภาพ
ระบบระเบิด & ขึ้นลูกฟูก...ราคาเพิ่มเท่าตัว

“รศ.ดร.รวี เศรษฐภักดี เผยการปลูกทุเรียนคุณภาพด้วยระบบระยะชิดกว้าง 2 เมตร & ขึ้นลูกฟูก ต้องเริ่มสร้างโครงสร้างต้นให้ดี คุมทรงพุ่ม ความสูงให้คงที่ ไว้ผลแค่ 40-50 ลูก/ต้น แสงเข้าถึงทุเรียนใหญ่ได้คุณภาพ แคมลบบัญหาเรื่องโรคด้วยการขึ้นลูกฟูก น้ำไม่ขังก็ไม่เกิดโรค พร้อมย้ำ! กิ่งพันธุ์ต้องมาจากกิ่งกระโดง พุ่มตั้งตรงโตไว ใครอยากรวยรู้จักนั้สัยทุเรียนก่อน แล้วจัดการอย่างถูกวิธี จบ!”

เพย!

รศ.ดร.รวี เศรษฐภักดี

แนวทางการทำทุเรียนคุณภาพ

ด้วยระบบระยะชิด & ขึ้นลูกฟูก

ราคาเพิ่มเท่าตัว

รศ.ดร.รวี เศรษฐภักดี

กว่า 1 ทศวรรษ กับแนวทางการทำ ทุเรียนระยะชิด

ย้อนไปเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้ว เนื่องจาก **รศ.ดร.รวี เสรฐภักดี** หรือที่เรามักคุ้นและเรียกขานกันว่า อ.รวี อาจารย์/นักวิชาการจากคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ซึ่งเชี่ยวชาญด้านไม้ผลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่อง **มะนาวระยะชิด & ขึ้นลูกพุก** ตามที่ลูกศิษย์ลูกหาของท่านได้ทราบกันดีอยู่แล้ว

ส่วนเรื่องทุเรียนนั้นแน่นอนว่าเป็นพืชชนิดหนึ่งในไม้ผลหลายๆ ชนิดที่ท่านมีความเชี่ยวชาญ ซึ่งเจ้าตัวได้ศึกษาเรื่องการจัดการทรงพุ่มและการสังเคราะห์แสงของต้นไม้ จนได้มีการพูดคุยเสนอแนวคิดให้กับทาง “ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี” ว่า

“ถ้าหากเราทำเป็นทุเรียนระยะชิดน่าจะทำได้ และควบคุมความสูงด้วย เพราะระยะปลูกสำหรับทุเรียนยังไม่มีที่แน่นอน มีตั้งแต่ 6-12 เมตร ทั้งที่เราก็กินทุเรียนมาตั้งแต่ย้อย แต่ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าควรจะปลูกที่เท่าไร และทำแล้วจะสะดวกในการจัดการมากขึ้นหรือไม่”

หลังจากนั้นทางศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีจึงได้เริ่มศึกษาทำการวิจัยตั้งแต่นั้นมา ในขณะที่อาจารย์รวิเองก็ติดตามอยู่ห่างๆ ด้วยเช่นกัน

ต้องรู้! ธรรมชาติของทุเรียน

อาจารย์รวิบอกว่า ถ้าหากอยากปลูกทุเรียนต้องรู้จักธรรมชาติของทุเรียนก่อน แต่คนส่วนใหญ่มักมองข้าม ซึ่งความจริงแล้วทุเรียนเป็นพืชที่ไม่เหมือนไม้ผลอื่นๆ เพราะธรรมชาติของทุเรียนจะขึ้นจากลำต้นกลาง ซึ่งเป็นตัวสร้างแขนง และแบ่งโดยอัตโนมัติว่าลำต้นที่ขึ้นมาตรงกลางคือการเจริญเติบโตทางด้านกิ่ง-ใบ ส่วนด้าน

แปลงปลูกระยะชิดแบบยกร่องลูกพุก

ทุเรียนยุคใหม่ & ระยะชิด

A3

ลักษณะการไว้กิ่ง

ข้างคือเรื่องของการสืบพันธุ์ การออกดอก ทั้งนี้ การสืบพันธุ์ของพืชหมายถึงชีวภาพ คือสิ้นสุดอายุขัยของเนื้อเยื่อตรงนั้น ถ้าเป็นมังคุด เงาะ มะม่วง ลิ้นจี่ ลำไย ตำแหน่งที่จะสิ้นสุดอายุขัยคือตายอด เมื่อตายอดเปลี่ยนเป็นตาใบและตาดอกก็จบ จากนั้นก็จะเกิดตาข้างขึ้นมาใหม่ พืชกลุ่มนี้สามารถทอนสั้นเพื่อให้แตกใหม่ได้

แต่ทุเรียนไม่ได้เป็นเช่นนั้น ทั้งกิ่งคือการสืบพันธุ์ ดังนั้น จึงไม่สามารถทอนกิ่งให้สั้นลงเพื่อให้ผลิใหม่ได้ หรือตัดให้เหลือตอสั้นที่เรียกว่าการ “ทำสาว” แบบนั้นได้ ทำให้สิ่งหนึ่งที่ต้องเข้าใจคือ กิ่งแขนงของทุเรียนเมื่อสร้างขึ้นมาแล้วจะต้องประคองตลอดชั่วอายุขัย ให้อยู่ได้เท่ากับอายุของต้น กิ่งไหนหักทิ้งไปจะไม่มีมาแทนที่ ณ ตำแหน่งเดิมได้อีก

ในขณะเดียวกันการคุมความสูงจึงมีความจำเป็นค่อนข้างมาก เพราะเรื่องของแสง เมื่อต้นสูงขึ้นชั้นของกิ่งจะเพิ่มขึ้น การบังแสงก็จะเกิดขึ้น ทำให้กิ่งล่างถูกบังแสงหมดจนใบหมดอายุ เพราะใบไม่สามารถสังเคราะห์แสงได้ ดึงจากส่วนอื่นมาใช้ก็ไม่ไหว สุดท้ายต้องยอมสละชีพทิ้งใบ ที่สำคัญกิ่งไหนทิ้งไปก็จะทิ้งกิ่งไปด้วย ซึ่งถ้าหากสังเกตต้นทุเรียนที่อายุมากข้างล่างจะกลวงหมด ต้นสูง 40 กว่าเมตร (ประมาณตึก 2 ชั้น) แต่ข้างล่างกลับใบ

และถ้าทุเรียนจัดระยะไม่ดีหรือปลูกถี่มาก เวลาเดินเข้าสวนจะเหยียบไม่ถึงดิน เพราะเป็นใบไม้แห้งเต็มไปหมดเกิดจากต้นทิ้งใบตลอดเวลา แถมต้นก็ยังสูงขึ้น เพราะฉะนั้นตำแหน่งดอกผลก็จะยิ่งสูงขึ้นไป ส่วนข้างล่างก็โผล่ไม่มีเนื่องจากไม่สามารถทอนให้ต้นเตี้ยแล้วให้แขนงเกิดใหม่ได้ ซึ่งทำได้วิธีเดียวคือตัดลงมาแล้วเลี้ยงกระโดงขึ้นมาใหม่ให้สร้างแขนงขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นโจทย์เบื้องต้นที่สำคัญมาก เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการจัดการโครงสร้างต้นทุเรียน ถ้าหากไม่เข้าใจตรงนี้ไม่สามารถทำได้

กิ่งพันธุ์ต้อง “กิ่งกระโดง” พungtungtoe ไว ไม้ไผ่!

กิ่งพันธุ์ที่นำมาปลูกทุเรียนนั้นถือว่ามี ความสำคัญมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะบอกว่าให้ใช้กิ่งที่มาจากแขนง แต่สำหรับอาจารย์วี ยืนยันว่า กิ่งพันธุ์ต้องมาจากกิ่งกระโดงเท่านั้น เพราะถ้ามาจากกิ่งแขนง ซึ่งส่วนใหญ่จะจากการทาบกิ่ง คือทาบกิ่งในต้นที่ให้ผลผลิตไม่มีแปลงต้นแม่พันธุ์ ซึ่งกิ่งที่ให้ผลผลิตจะไม่มีกิ่งกระโดงเพราะจะตัดทั้งหมดเหลือแต่กิ่งแขนงในลักษณะนอน เมื่อทาบกิ่งมาปลูกกิ่งที่ได้ก็จะนอน แต่ถ้ามาจากกิ่งกระโดงลำกลางจะพุ่งไว้มาก

ตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง

ดังนั้น ถ้าคนที่ขยายต้นพันธุ์เป็นอาชีพ อาจารย์วีแนะนำให้แยกต้นแม่พันธุ์ออกมาต่างหาก และแปลงต้นแม่พันธุ์ไม่ต้องปลูกกว้าง ห่างประมาณ 1.5 เมตร จับกางแขนออกข้างละ 1.5-2 เมตร เพียงคู่เดียวก็เพียงพอแล้ว เพราะเมื่อการขยายจะแข่งกันขึ้น ก็สามารถเดินหาได้รอบต้น ตัดเสร็จกิ่งกระโดงก็จะขึ้นอีกให้หาได้ใหม่ เบ็ดเสร็จแล้ว 1 ต้นได้เป็นร้อยๆ กิ่ง แล้วจะเห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องการเจริญเติบโตที่เร็วช้าต่างกันมากๆ ความสมบูรณ์และแข็งแรงกว่ากิ่งหาบที่มาจากกิ่งแขนง

แล้วถ้าจะปลูกระยะชิด?

และจากข้อสงสัยของอาจารย์วีที่ว่า ถ้าจะปลูกทุเรียนระยะชิดเพื่อให้สะดวกในการจัดการสามารถทำได้หรือไม่ จนกลายเป็นโจทย์ที่เจ้าตัวได้ไปปรึกษาพูดคุยกับทางศูนย์วิจัยพืชสวนจันทร์ โดยการให้ปลูกเป็นระยะชิดแล้วบีบให้กางแขนออก 2 ข้าง ส่วนอีก 2 ด้านไม่เอานั้นสามารถสรุปแนวทางดังกล่าวได้คือ ลักษณะทรงพุ่มที่ออกมาจะแบนเป็นรูปพัด เวลาจัดการก็จัดการแค่ 2 ด้าน เพราะแบบเก้ายิงสูงยิงจัดการยากและต้องเดินรอบต้น แต่แบบทรงพัดระยะชิดจัดการแค่ 2 ด้านเท่านั้น ขณะเดียวกันให้

คุมความสูงไว้ด้วยก็เท่ากับว่ากำหนดพื้นที่ที่จะให้ดอกผล ซึ่งจะคงที่ตลอดเวลาเมื่อโตเต็มที่ ถ้าสามารถคุมได้อย่างที่กล่าวไปก็จะทำให้เจ้าของสวนประมาณการผลประโยชน์ได้

ทั้งนี้ ผลผลิตที่ได้ต่อต้นย่อมน้อยกว่าทรงพุ่มที่เก็บได้รอบต้น แต่เมื่อเทียบต่อไร่แล้วเท่ากันหรืออาจมากกว่าด้วยซ้ำ เพราะได้จำนวนต้นมากกว่าเนื่องจากปลูกแบบระยะชิด อย่างเช่น 3×8 เมตร = 24 ตารางเมตร ในขณะที่แบบดั้งเดิม 10×10 เมตร = 100 ตารางเมตร จะเห็นได้ว่า 100 ตารางเมตร ในระยะปลูก 3×8 เมตรสามารถปลูกได้เพิ่มถึง 4 ต้นกว่าเลยทีเดียว

ส่วนระยะชิดของทรงพุ่มที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าสามารถควบคุมด้านข้างได้มากน้อยเพียงใด แต่ความกว้างของทรงพุ่มที่สามารถทำได้แน่นอนคือ 8 เมตร คือกางแขนออกข้างละ 4 เมตร แต่ต้องมีการตัดแต่งด้วยไม่เช่นนั้นกิ่งจะยื่นออกไปเรื่อยๆ รวมถึงต้องควบคุมความสูง ไม่เช่นนั้น

ลอนลูกพูกที่ยังคงสภาพอยู่จากการยกสูง

เมื่อโดนบังแสงกิ่งก็จะตั้งขึ้นเพื่อหาแสง ทูเรียนสามารถชอยช่ายพุ่มออกได้ แต่ตัดมาถึงกิ่งใหญ่ไม่ได้

ตลอดจนระยะชิตระหว่งต้นกว้างได้แคบสุดถึง 2x2 เมตร เว้นเป็นช่องว่างให้เครื่องจักรกลเข้าทำงานได้ ส่วนความสูงของต้นที่ต้องควบคุม นั้น ยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการสังเคราะห์แสงของทูเรียนโดยตรง แต่อาจารย์วี อาศัยเรื่องของการดูดกลืนแสงเป็นตัวช่วยกับวัดการส่งผ่านของแสงเข้ามาในทรงพุ่ม จะได้ความสูงที่ประมาณ 4-4.5 เมตร สะดวกในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ สิ่งสำคัญของการปลูกไม้ผลคือต้องดูทิศทางลม และสร้างแนวไม้บังลม เพราะทูเรียนไม่ชอบลม เมื่อโดนลมกระโชกแรงจะทำให้ใบหลุดทั้งแถบ

จัดโครงสร้างต้นตั้งแต่เล็ก...ไว้กิ่งให้เป็นรูป!

อาจารย์วีเสริมด้วยว่า ในช่วงแรกของการปลูกต้องจัดโครงสร้างให้ได้ก่อน โดยเริ่มมองดูกิ่งต่างๆ คือต้องมีส่วนของหน้าแข้ง (หรือต้น

หลัก) ก่อน ซึ่งถ้าเป็นทูเรียนต้องการหน้าแข้งจากล่างสุดขึ้นมาประมาณ 80 เซนติเมตร เพื่อให้ด้านล่างโปร่งช่วยเรื่องถ่ายเทอากาศ เมื่อความชื้นลดลงเชื้อโรคก็ไปไหนไม่ได้ แต่ถ้าเตี้ยกว่านั้นจะรกรและมีปัญหาเรื่องโคนเน่าตามมา จากนั้นมาเลือกกิ่ง ถ้าหากชาวสวนกำหนดไว้ข้างละ 6 กิ่ง ก็ต้องกำหนดไว้ตั้งแต่แรก ลำพอยที่เป็นเส้นผ่าเอวออกได้

ทั้งนี้ ต้องเข้าใจก่อนจึงจะตัดได้ถูกต้อง เพราะถ้าพลาดจะหากิ่งแทนไม่ได้ เมื่อสร้างแล้วต้องรักษาทรงนี้ไว้ให้ได้ตลอดชีวิตของต้นทูเรียน และจะอย่างไรให้คงรูปแบบนี้ได้คงทนถาวรที่สุด นั่นคือยึดตัวโครงสร้างนี้ไว้ตลอด ต้องคุมด้านบนด้านข้างไว้ที่ระยะเดิม ส่วนใดที่แตกยาวเลยออกไปให้ตัดแต่งออก ยอดต้องตัด ถ้ากระโดงพยายามจะขึ้นก็ต้องตัดออก

การตัดแต่งทรงพุ่มมีอยู่หลายแบบ หากต้องการตัดแต่งกระโดงต้องตัดออกตั้งแต่เริ่มต้น เห็นเมื่อไหร่ต้องเอาออกทันที ส่วนภายในอาจจะมีใบไว้ได้ถ้าแสงส่องถึง แต่ถ้าแสงส่องไม่ถึงใบข้างในต้องเอาออกให้หมด ซึ่งปกติแสงจะส่องเข้าไป

ในเรือนพุ่มประมาณ 1 เมตร พอกำหนดระยะปลูกแบบรูปพัด จะมีช่องว่างระหว่างต้น 3

ทรงต้นทูเรียนแบบกางแขนหรือทรงพัด

ทุเรียนยุคใหม่ & ระเบิด

อภิชาติ ศรีสอาด, พัชรีย์ สำโรงเย็น

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อภิชาติ ศรีสอาด, พัชรีย์ สำโรงเย็น

ทุเรียนยุคใหม่ & ระเบิด

พิมพ์ครั้งที่ 1 - กรุงเทพฯ : นาคา อินเตอร์มีเดีย, 2560

136 หน้า : ภาพประกอบ

1. ทุเรียนระเบิด 2. บทสัมภาษณ์ I. ชื่อเรื่อง ISBN :

ISBN : 978-616-359-062-6

กรรมการผู้จัดการ :

อภิชาติ ศรีสอาด

ที่ปรึกษา :

สุราษฎร์ ทองมาก, ปัญญา เจริญวงศ์,
ประเวศ แสงเพชร, เกียรติพันธ์ จันทราปัตย์

ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย :
(ทนายความ)

สมนึก พุ่มไฉยา

ผู้จัดการทั่วไป :

วิลาวรรณ ปิยะปารโมทย์

หัวหน้าส่วนหนังสือ

เฉพาะกิจเชิงเกษตร :

อัมพา คำวงษา

กองบรรณาธิการ :

สุธารินีย์ เจริญรุ่งโรจน์ฤดี, วิชิต ใจมล, มณี เมมี,
ณัฐชญาณันต์ ดิษฐรัมย์, จันทรา อุสุวรรณ

ฝ่ายศิลปกรรม :

คมสันต์ จูด้วง, เฉลิมพงษ์ กวินรจิตมงคล

จัดทำโดย :

บริษัท นาคา อินเตอร์มีเดีย จำกัด
เลขที่ 64/51-53 หมู่ 3 ต.คลองมะเดื่อ อ.กระทุ่มแบน
จ.สมุทรสาคร 74110 โทร. 034-473213-5, 08-1372-9483
แฟกซ์ 034-473215
www.nakaintermedia.com
e-mail : api_naka@yahoo.co.th

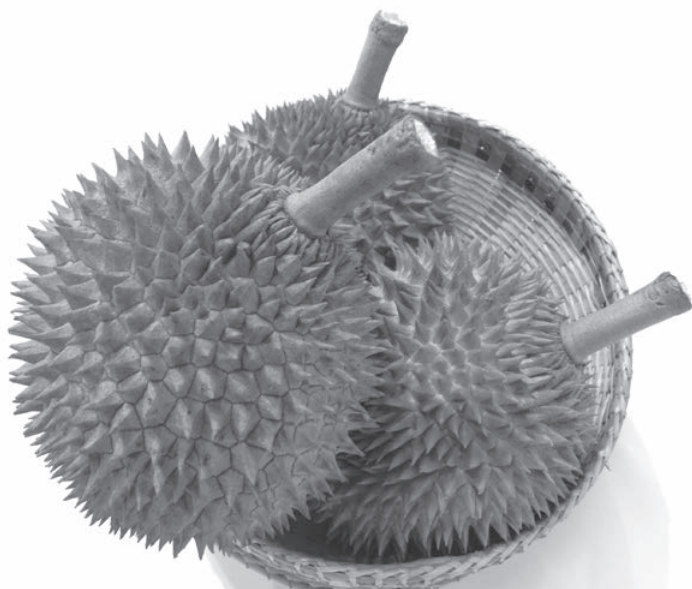
คำนำ

ทุเรียน ผลไม้รสเลิศที่ทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติต่างตั้งตารอเพื่อจะได้ลิ้มลองรสชาติ ซึ่งสำหรับประเทศไทยตั้งแต่สมัยโบราณ ถือว่าผลผลิตทุเรียนนั้นมีคุณภาพ รสชาติดีหอมหวานไม่เป็นสองรองใคร เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นใจ ความชื้นสัมพัทธ์เหมาะสม ปลุกพืชอะไรก็งาม ทว่าปัจจุบันเมื่ออากาศเปลี่ยนแปลง พื้นที่ปลูกเริ่มทรุดโทรม ผลผลิตเริ่มมีน้อยลงไม่สมบูรณ์เหมือนเก่าก่อน จึงทำให้หลายหน่วยงานเริ่มหาแนวทางช่วยเหลือเกษตรกรในการผลิตทุเรียนให้ได้คุณภาพดังเดิม

จากการศึกษาค้นคว้า งานวิจัยต่างๆ ของนักวิชาการจากหลายหน่วยงาน ที่ทยอยส่งเสริมสู่เกษตรกร ซึ่งอาจมีทั้งเหมือนและแตกต่างกันออกไป แต่เกษตรกรสามารถเลือกกระบวนการผลิตที่เหมาะสมกับตนเองและพื้นที่ปลูก นำไปประยุกต์ใช้ได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเทคนิคการเพิ่มผลผลิต การจัดการสวนทุเรียน เป็นต้น และแนวทางใหม่ล่าสุดคือ **“การปลูกทุเรียนแบบระยะชิด”** ล้วนเป็นเทคโนโลยีใหม่ในการผลิตทุเรียนคุณภาพทั้งสิ้น และเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรทุกพื้นที่

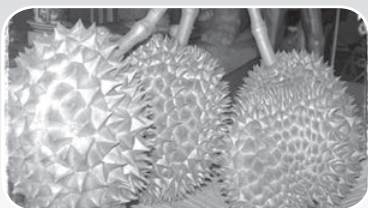
ดังนั้น จึงทำให้เกิดเป็นหนังสือ **“แบบอย่าง...และแนวทางการปลูกทุเรียนยุคใหม่ & ระยะชิด”** ขึ้น ซึ่งได้รวบรวมความรู้ตั้งแต่พื้นฐานการผลิตทุเรียนแบบดั้งเดิม ตลอดจนแนวทางและเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนคุณภาพจากหลากหลายหน่วยงาน และนวัตกรรมล่าสุดการปลูกทุเรียนระยะชิด จากงานวิจัยของคุณัยวิจัยพืชสวนจันทบุรี พร้อมบทสัมภาษณ์ ผอ.ศิริพร วรกุลดำรงชัย, รศ.ดร.รวี เสรฐภักดี นักวิชาการผู้ให้แนวคิดและจุดประกายงานวิจัยเรื่องการปลูกทุเรียนระยะชิดขึ้น และเกษตรกรต้นแบบนำแนวทางดังกล่าวมาใช้ในการสวนทุเรียนของตนเอง ไว้ในหนังสือเล่มนี้อย่างครบถ้วน จึงขอขอบคุณทุกท่านในความอนุเคราะห์เรื่องข้อมูลและภาพประกอบมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พัชร สำโรงเย็น

ผู้เรียบเรียง

สารบัญ

การผลิตทุเรียนขึ้นพื้นฐาน.....	4
- รู้จักกับทุเรียน “ราชาผลไม้”.....	4
- พันธุ์ทุเรียนในประเทศไทย.....	5
- ลักษณะเฉพาะสายพันธุ์ที่นิยม.....	9
- การคัดเลือกพันธุ์เพื่อทำการเพาะปลูก.....	19
- พื้นฐานการปลูกทุเรียนโดยทั่วไป.....	20
- โรคและแมลงศัตรูที่สำคัญ.....	30
- เทคนิคการผลิตทุเรียนนอกฤดู.....	35
แนวทางการผลิตทุเรียนคุณภาพ.....	44
เทคโนโลยีการผลิตทุเรียนคุณภาพ.....	51
แนวทางการปลูกทุเรียนระยะชิด.....	100

บทสัมภาษณ์นักวิชาการชั้นครูและเกษตรกรตัวอย่าง

- รศ.ดร.วี เสฐภักดี เผย! แนวทางการทำทุเรียนคุณภาพ ด้วยระบบระยะชิด&ขึ้นลูกพูก ราคาเพิ่มเท่าตัว.....	A2
- ผอ.ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ส่งนวัตกรรม “ทุเรียนยุคใหม่ระยะชิด” ตอบโจทย์พื้นที่น้อย ลดต้นทุนและแรงงาน.....	A10
- “บ้านไร่มีมานดิน” ผุดโปรเจกต์รวย! ปลูกทุเรียนระยะชิดบนลอนลูกพูก สารพัดประโยชน์ คุณภาพคับแก้ว.....	A18

บรรณานุกรม.....	108
-----------------	-----

การผลิตทุเรียนขึ้นพื้นฐาน

รู้จักกับทุเรียน “ราชาผลไม้”

ทุเรียน เป็นไม้ผลในวงศ์ผ้าเย (Malvaceae) ในสกุลทุเรียน เป็นไม้ผลยืนต้นไม่ผลัดใบ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นราชาของผลไม้ ผลทุเรียนมีขนาดใหญ่ และมีหนามแข็งปกคลุมทั่วเปลือก ลำต้นตรง สูง 25-50 เมตร ขึ้นอยู่กับชนิด แตกกิ่งเป็นมุมแหลม ปลายกิ่งตั้งกระจายกิ่งกลางลำต้นขึ้นไป เปลือกชั้นนอกของลำต้นมีสีเทาแก่ ผิวขรุขระหลุดลอกออกเป็นสะเก็ด ไม่มียาง ใบเป็นใบเดี่ยว เกิดกระจายทั่วกิ่ง เกิดเป็นคู่อยู่ตรงกันข้ามระนาบเดียวกัน ก้านใบกลมยาว 2-4 เซนติเมตร แผ่นใบรูปไข่แกมขอบขนานปลายใบเรียวแหลม ยาว 10-18 เซนติเมตร ผิวใบเรียบลื่น มีไขหนวล ใบด้านบนมีสีเขียว ท้องใบมีสีน้ำตาล เส้นใบด้านล่างนูนเด่น

ขอบใบเรียบ ดอกเป็นดอกช่อ มี 3-30 ช่อ บนกิ่งเดียวกัน เกิดตามลำต้น และกิ่งก้านยาว 1-2 เซนติเมตร ลักษณะดอกสมบูรณ์เพศ มีกลีบเลี้ยง และมีกลีบดอก 5 กลีบ บางครั้งอาจมี 4 หรือ 6 กลีบ มีสีขาวหอม

ลักษณะดอกคล้ายระฆัง มีช่วงเวลาออกดอก 1-2 ครั้ง/ปี ช่วงเวลาออกดอกขึ้นอยู่กับชนิด สายพันธุ์ และสถานที่ปลูกเลี้ยง โดยทั่วไปทุเรียนจะให้ผลเมื่อมีอายุ 4-5 ปี โดยจะออกตามกิ่งและสูกหลังจากผสมเกสรไปแล้ว 3 เดือน ผลเป็นผลสดชนิดผลเดี่ยว อาจยาวมากกว่า 30 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางอาจยาวกว่า 15 เซนติเมตร มีน้ำหนัก 1-3 กิโลกรัม เป็นรูปรีถึงกลม เปลือกทุเรียนมีหนามแหลมเมื่อแก่ผลมีสี

เขียว เมื่อสุกมีสีน้ำตาลอ่อน แตกตามแต่ละส่วนของผลเรียกว่าเป็นพู เนื้อในมีตั้งแต่สีเหลืองอ่อนถึงแดงขึ้นกับชนิด เนื้อในจะนิ่ม กึ่งอ่อนกึ่งแข็ง มีรสหวาน เมล็ดมีเยื่อหุ้ม กลมรี เปลือกหุ้มสีน้ำตาล ผิวเรียบ เนื้อในเมล็ดสีขาว รสชาติฝาด

ทุเรียนเป็นพืชพื้นเมืองของบรูไน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย และเป็นที่รู้จักในโลกระยะต้นศตวรรษประมาณ 600 ปีมาแล้ว ซึ่งเนื้อในของทุเรียนสามารถกินได้หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นห่ามหรือสุกกอม ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการนำทุเรียนมาทำอาหารได้หลายอย่าง ทั้งเป็นอาหารคาวและอาหารหวาน แม้แต่เมล็ดก็ยังรับประทานได้เมื่อทำให้สุก อีกทั้งทุเรียนยังมีมากกว่า 30 ชนิด และมีอย่างน้อย 9 ชนิดที่รับประทานได้ แต่มีเพียง *Durio zibethinus* เพียงชนิดเดียวเท่านั้น ที่ได้รับความนิยมไปทั่วโลก จนมีตลาดเป็นสากล ในขณะที่ทุเรียนชนิดที่เหลือมีขายแคในท้องถิ่นเท่านั้น ทุเรียนมีสายพันธุ์ประมาณ 100 สายพันธุ์ ให้ผู้บริโภคเลือกรับประทาน นอกจากนี้ยังมีราคาสูงอีกด้วย

พันธุ์ทุเรียนในประเทศไทย

พันธุ์ทุเรียนในประเทศไทย สามารถจำแนกออกได้เป็น 6 กลุ่ม ตามลักษณะรูปร่าง ใบ ปลายใบ ฐานใบ ทรงผล และรูปร่างของหนาม คือ

1. **กลุ่มกบ** มีพันธุ์ที่มีต้นกำเนิดมาจากพันธุ์ดั้งเดิม คือพันธุ์การะเกด ลักษณะทั่วไปคือทรงพุ่มแคบ ใบรูปไข่ขอบขนาน ปลายใบแหลมโค้ง ฐานใบกลมมน แผ่นใบมีขนาดใหญ่ปานกลาง กว้างประมาณ 6-7 เซนติเมตร ยาว 15-17 เซนติเมตร ลักษณะผลโดยทั่วไปเป็นผลขนาดค่อนข้างใหญ่เมื่อเทียบกับตระกูลอื่นๆ คือมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 20-22 เซนติเมตร ยาว 22-25 เซนติเมตร หนัก 2 กิโลกรัมขึ้นไป ทรงผลมี 3 ลักษณะคือ กลม กลมรี และกลมแป้น หนามผลมีลักษณะโค้งงอ ซึ่งจำแนกพันธุ์ได้ 46 พันธุ์ เช่น

กบแม่เฒ่า กบตาดำ กบทองคำ กบวัดเพลง กบก้านยาว กบเล็บเหยี่ยว หรือกบเหยี่ยว กบก้อนทองหรือทองก้อน กบบุนนาก กบพวง กบ

